

4. Доценко С., Собченко Т., Ворожбіт-Горбатюк В. та ін. Цифровізація процесу формування фахових компетентностей. *Методичні рекомендації для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до організації самостійної навчальної і науково-дослідної роботи.* Харків. 2022. 33 с. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/8014>.

АКТУАЛЬНІСТЬ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ

Марина РОСТОКА

кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
завідувач відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти,
Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського,
НАПН України, докторант Національного авіаційного університету,
м. Київ, Україна

Проблематика розбудови єдиного цифрового науково-освітнього простору України є актуальною у плані дослідницької діяльності багатьох учених й практиків-освітян. Нині цифрові технології є у підґрунті забезпечення широких можливостей інноватизації процесів вільного розвитку особистості, у тому числі й створенні комфортних умов інформаційно-аналітичної діяльності.

Про основні аспекти цифровізації освіти наголошується й у Законах України «Про освіту» [1], «Про вищу освіту» [2], «Про інформацію» [3], Указах Президента України «Про Стратегію інформаційної безпеки», «Про Стратегію комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року» [10, 11], у Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [4], Концепції розвитку цифрових компетентностей [5], Положенні про Єдиний державний портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта» [6], Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні [9] тощо. У такий спосіб здійснення державної політики у векторі цифрової трансформації освіти і науки впливатиме на пріоритетні позиції освітньої й наукової діяльності. Також

Міністерством освіти і науки України у 2021 р. в запропоновано проєкт Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року [7]. Ця Концепція є комплексним стратегічним уявленням цифрової трансформації освіти і науки.

Крім того, для ефективного формування та здійснення державної політики у сфері освіти і науки, прийняття управлінських рішень будь-якого рівня необхідна аналітична й статистична інформація, а отже, функціонування цілісної системи збору, оброблення та передачі інформації на засадах трансдисциплінарного, системного і онтологічного підходів до розв'язання поставлених завдань. З огляду на це актуальним та науково перспективним є визначення теоретико-методологічних засад цифрової трансформації освіти й педагогіки, вивчення та поширення вітчизняного і зарубіжного досвіду розроблення та застосування цифрових технологій в освіті, створення оглядової та інформаційно-аналітичної продукції, яка сприятиме оптимізації діяльності наукових і педагогічних працівників, допомагаючи зменшити часові та інтелектуальні витрати з пошуку та опрацювання науково-освітніх інформаційних масивів з актуальних питань цифрової трансформації освіти, та забезпечити умови для безперешкодного доступу користувачів аналітичної та науково-освітньої інформації до систематизованого освітянського контенту.

Справді, проблема цифрової трансформації в освіті, науці та суспільстві розглядається у науковому доробку багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників, зокрема таких, як: Н. Баклі (N. Buckley), В. Биков, М. Бойко, А. Грейс (A. Grace), О. Долганова, Н. Єгорченкова, Г. Заспа, С. Зибін, І. Іванюк, О. Кичань, Д. Кірон (D. Kiron), М. Мірзоян, Н. Морзе, Р. Мораканьяне (R. Morakanyane), Д. Палмер (D. Palmer), О. Пінчук, О. Спірін, Ю. Тесля, А. Філліпс (A. Phillips), Ю. Хлевна та ін. Ними актуалізується потреба виокремлення цифрової політики як складової освітньої політики, а в деяких випадках і як її основи: стрімкий розвиток і активне використання цифрових технологій в усіх сферах економіки країни. Цифрова політика в галузі освіти – формування пріоритетів і планів – може поєднати нововведення на базі ІТ з

іншими змінами в освітніх програмах та оцінюванні знань здобувачів освіти, професійним розвитком викладачів, методами викладання й навчання, організацією досліджень, забезпеченням трансферу знань та мобільності здобувачів вищої освіти, моніторингом й оцінюванням якості підготовки наукових кадрів та наданням освітніх послуг.

Також у цьому контексті вагомі наукові дослідження здійснює Інститут цифровізації НАПН України [12].

Таким чином, ґрунтовний контент-аналіз існуючої джерельної бази даних, шляхом узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду, методів та інструментів цифрової трансформації дає всі підстави для систематизації існуючого доробку та проведення у цьому векторі інноваційних прикладних наукових досліджень, що спрямовуватимуться на об'єктивізацію процесу цифрової трансформації освіти і педагогіки в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду, а також уточнюватиметься зміст інформаційно-аналітичного забезпечення освітньої сфери з означених питань, розроблення теоретичних і методичних засад інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки.

Адже в контексті монографічного дослідження на тему «Інформаційно-аналітичне забезпечення підготовки наукових кадрів у часи цифрових трансформацій і форсмажору» нами актуалізовано концепт проблеми у контексті альтернативне визначення семантики базового поняття та пропонується вважати, що «інформаційно-аналітичне забезпечення підготовки наукових кадрів є певним процесом створення організаційно-технологічних умов здійснення інформаційно-аналітичної діяльності споживачами або утворювачами інформаційно-аналітичного продукту шляхом розроблення нових або використання вже існуючих інформаційних ресурсів (методик і технологій), у тому числі електронних і цифрових їх аналогів» [8, с. 473]. Справді, здійснення адаптивного інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти охоплює весь динамічний науково-освітній простір та забезпечує суб'єктів взаємодії в ньому ефективним цифровим та

адаптивним інформаційним інструментарієм у вигляді аналітичних оглядів, довідкових видань тощо.

Отже, актуальним є те, що сьогоденна освіта України знаходиться у центрі впливів цифрової трансформації, адже питання системного упорядкування джерельної бази інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки нині досліджено у науці не достатньо широко. З огляду на це відділом наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти розпочато прикладне наукове дослідження на тему «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» (2023–2025 рр.), результати якого мають стати відповіддю на питання щодо оптимальних шляхів цифрової трансформації освіти з урахуванням динамічного розвитку цифрових технологій, сучасних технотрендів, положень трансдисциплінарного, системного, онтологічного та адаптивного підходів до трансформації освіти через комплексну взаємодію усіх суб'єктів освітнього процесу, системного аналізу цифровізації освітнього процесу та визначення підґрунтя, реалій та перешкод створення на його основі цифрової освітньої політики та організації у цьому руслі нових наукових пошуків і досліджень.

Література

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (Чинний) URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T172145>.
2. Закон України «Про вищу освіту». Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (Чинний). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T141556>.
3. Закон України «Про інформацію». Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (Чинний). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T265700>.
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>.

5. Концепція розвитку цифрових компетентностей [Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р].
6. Положення про Єдиний державний портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта» [Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2021 р. № 184].
7. Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/koncepciya-cifrovoyi-transformaciyi-osviti-i-nauki-mon-zaprosnye-do-gromadskogo-obgovorennya>.
8. Ростока М. Л. Інформаційно-аналітичне забезпечення підготовки наукових кадрів у часи цифрових трансформацій і форсмажору. *Moderní aspekty vědy: XXVII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2023. str. 495 C. 465–477.*
9. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р].
10. Указ Президента України «Про Стратегію інформаційної безпеки» від 28.12.2021 № 685/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>.
11. Указ Президента України «Про Стратегію комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року» від 11.08.2021 № 348/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3482021-39617>.
12. Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ: колективна монографія / [колектив авторів]; за ред. В. Ю. Бикова, О. П. Пінчук. К. : ФОП Ямчинський О. В., 2019. 186 с. <https://lib.iitta.gov.ua/720740/>